

A Debreceni Ítéltábla a Dobrossy és Társai Ügyvédi Iroda (CÍME; ügyintéző: Dr. Dobrossy István ügyvéd) által képviselt felperes neve (FELPERES CÍME; Cg.; adószáma:) felperesnek -, a Dr. Szabó Tamás jogtanácsos által képviselt ALPERES NEVE (alperes címe; Cg.; adószáma:.) alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 2013. március 4. napján meghozott 5.G.40.173/2012/5. számú ítéletével szemben a felperes által 7. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban - a 2013. június 26. napján tartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

A Debreceni Törvényszék az 5. sorszámu ítéletével a felperes keresetét elutasította. A döntése indokolásában megállapított és a fellebbezési eljárásban is irányadó tényállás szerint a felperes mint adós és az alperes (korábbi neve: H) mint hitelező között 2005. július 27-én - ... számon nyilvántartott - hitelszerződés jött létre a ... község területén megvalósítandó víziközmű-beruházáshoz kapcsolódó víziközmű-társulati tagokat terhelő érdekeltségi hozzájárulás meghitelezése céljából.

A hitelszerződés alapján az alperes 900 000 000 Ft összegű hitelt nyújtott a felperesnek. A szerződés 3.2. pontja szerint „A lakáscélú állami támogatásokról” szóló 12/2001. (I.31.) Korm. rendelet - a továbbiakban: Kormányrendelet - 16.§-ának (6) bekezdésében foglaltak szerint a beruházás összköltségének 65%-a után kamattámogatás vehető igénybe. A jelen szakaszban a beruházás összköltsége a beruházásnak „A számvitelről” szóló 2000. év C. törvény (Számv.tv.) alapján a beruházás aktiválásáig felmerült és egy, a bank számára elfogadható független könyvvizsgáló által auditált összes költsége a költségvetés szerint, beleértve a jelen hitelszerződés alapján fizetendő kamatokat és a társulati költségeket, valamint a fizetendő általános forgalmi adót, ha az nem igényelhető vissza.

A hitelszerződés 3.3 pontja szerint a hitel összegéből az állami kamattámogatásos kölcsön összege 585 000 000 Ft, a támogatással nem érintett kölcsön összege 315 000 000 Ft.

A szerződés 3.4. pontja arról rendelkezik, hogy „ha a beruházás aktiválásakor a beruházás tényleges összköltsége alapján a támogatott kölcsön és a nem támogatott kölcsön aránya eltér a fent meghatározott aránytól, a bank a szükséges módosítást elvégzi és erről az adóst értesíti, illetve intézkedik a kamattámogatással kapcsolatban esetlegesen szükségessé váló lépések megtételéről”.

A szerződés 6.1. pontja szerint a felek megállapodtak abban is, hogy a folyósítástól számított első öt évben a támogatott kölcsönök kamatának 70%-át, a második öt évben 35%-át a költségvetés az adós helyett a banknak megtéríti.

A szerződés 8.2. pontja alapján, ha a hitelszerződés 3.2. pontja szerinti aktiválásakor a beruházás összköltségére vonatkozóan előzetesen készített számítást felülvizsgálják és erre tekintettel a támogatott kölcsönök és a nem támogatott kölcsönök pontos összegét meghatározzák, illetve a hitelszerződés 3. mellékleteként csatolt törlesztési hitelterveket ennek megfelelően módosítják. A szerződés 13.1.12. pontjában a felperesi adós nyilatkozott arról, hogy a Kormányrendelet alapján jogosult a kamattámogatás igénybevételére.

A beruházás aktiválása 2010. január 10-én megtörtént.

A beruházás összköltsége 1 212 767 717 Ft volt, amelyből a tényleges - 2004-2007. évekre eső - kivitelezési költség 904 503 600 Ft, a felperes által megfizetett kamatok összege 133 583 484 Ft, a kamattámogatás 165 096 326 Ft, a rendelkezésre tartási jutalék 2 384 309 Ft, a kezelési költség pedig 7 200 000 Ft volt.

A felperes kérte az alperest, hogy utólagosan intézkedjen a beruházás aktiválásakor átstrukturálni elmulasztott kölcsön átdolgozásáról, minthogy a beruházás aktiválásakor tényleges összköltségnek, 1 212 767 717 Ft-nak a 65%-a, 788 299 017 Ft.

Az alperes elutasította a felperes kérelmét, mert az Önkormányzati Minisztérium Lakásügyi Főosztályának ÖM.2258/2009. számú állásfoglalása szerint a Kormányrendelet 24.§-a (17) bekezdése folytán a Kormányrendelet 12-13., 15-16. és 22.§-aiban foglaltak alapján egy meglévő kölcsöntartozás kiegyenlítésére kölcsön nem nyújtható, ezért a kamattámogatott kölcsön összegének a szerződésben eredetileg kikötötnél magasabb mértékben való megállapítására - e jogszabályi tilalom folytán - nincs lehetőség.

A felperes előbb megállapítási keresetet indított az alperes ellen, amely jogerősen elutasításra került, majd az utóbb benyújtott keresetében 75 267 164 Ft összegű kár megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy az alperesnek a beruházás aktiválásakor megállapított 1 212 767 717 Ft-os összköltségének 65%-ában, azaz 788 299 017 Ft-ban kellett volna az állami kamattámogatásos kölcsön mértékét - a szerződésben rögzített eredeti 585 000 000 Ft-tal szemben - megállapítani. A felperes hivatkozott arra, hogy amennyiben az alperes a szerződési kötelezettségének eleget tesz és átstrukturálja a hitelt, jóval kisebb kamatfizetési kötelezettsége keletkezett volna, ezért kérte a kereseti kérelemben megjelölt összegű kár megtérítését.

Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a szerződés ugyan a kötelezettségévé tette a kamattámogatott és nem kamattámogatott kölcsön arányának átállítását, azonban a Kormányrendelet 2008. évi módosítását követően a meglévő kölcsöntartozás kiegyenlítésére további kölcsön nem nyújtható. Ebből az következik, hogy a felek szerződésének 3.4. pontja egy olyan kötelezettséget állapított meg a terhére, amely a jogszabály időközbeni változása (391/2007. Kormányrendelet 32.§-ának (5) bekezdése) folytán jogellenessé vált, az Önkormányzati Minisztérium állásfoglalása is ezt tartalmazza.

Összecszerülésében is vitatta a felperesi keresetet. Arra hivatkozott, hogy a saját, illetve a felperes elszámolása között az a lényegi különbség, hogy a visszamenőleges hatályú kamattámogatás elszámolása is csak arányosan történhet és csatolta a szerinte helyes kamatszámítási módot.

Másodlagosan beszámítási kifogást is előterjesztett a felperessel szemben fennálló, a hitelszerződés alapján őt még megillető 91 256 750 Ft összegű követelésére.

A felperes vitatta az alperes beszámítási kifogását. Arra hivatkozott, ha az alperes a szerződési kötelezettségének időben eleget tesz és átstrukturálja a kölcsönt, az általa követelt összeg törlesztésre került volna az alperesi követelésbe, amely körülmény folytán a tartozása esetlegesen teljes egészében megszűnt volna.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak találta. Elsősorban abban a kérdésben foglalt állást, hogy az alperest terhelte-e az időközi jogszabályi változásokra tekintettel a beruházás aktiválásakor a szerződés szerint megállapított beruházás összköltségére figyelemmel az állami kamattámogatásos kölcsön összegének az átstrukturálása. Rámutatott, hogy a Kormányrendelet nem tartalmaz értelmező rendelkezést azzal összefüggésben, hogy mit kell a beruházás összköltségének tekinteni. A felek erről a szerződésük 3.2. pontjában viszont rendelkeztek és a Számv.tv. 47.§-a (1) és (4) bekezdéseinek megfelelően állapították azt meg. Az elsőfokú bíróság az Alaptörvény 28. cikke figyelembevételével értelmezte a Kormányrendelet 16.§-ának (6) bekezdésében írt „beruházás összköltsége” meghatározást, és arra a következtetésre jutott, hogy azt nem a Számv.tv. 47.§-ában meghatározott eszköz-bekerülési értéknek megfelelően kell értelmezni. Megállapítása szerint a beruházás összköltségét csak a tényleges beruházás megvalósítása érdekében kifizetett költségek jelentik, amelyet alátámaszt az, hogy a kölcsön folyósítása szakaszosan, a támogatási cél teljesítését igazoló számlák alapján történt, valamint, hogy az állam a lakosság érdekeltségi hozzájárulásából fedezett munkáihoz felvett hitel kamatainak a törlesztéséhez nyújt kamattámogatást. Arra tekintettel, hogy a beruházás tényleges, számlákkal igazolt bekerülési költsége a nyújtott hitellel majdnem egyező mértékű volt (904 503 600 Ft) a felperes az általa megjelölt 1 212 767 717 Ft összbekerülési költség megjelölésével az általa az aktiválásig felvett állami kamattámogatás után újból állami kamattámogatást kívánt igénybe venni. Ez a felperesi értelmezés azonban az elsőfokú bíróság megállapítása szerint ellentétes a Kormányrendelet 16.§-ának (6) bekezdésében foglaltakkal, illetve az állami kamattámogatás céljával. Így „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 200.§-ának (2) bekezdése szerint a jogszabállyal ellentétes, ezért semmis.

Az elsőfokú bíróság másrészről megállapította, hogy helytállóan hivatkozott az alperes a Kormányrendelet 24.§-ának (17) bekezdésére is, mert a perbeli esetben a beruházás tényleges számlákkal igazolt kivitelezési költsége a tervezetthez, a felek által megkötött szerződésben rögzítettekhez képest számottevően nem változott, és a felperes az aktiválásig kifizetett és a Számv.tv. 47.§-a (1) bekezdésének ab) és ad) pontjai szerint az aktiváláskori bekerülési költségként elszámolható kamatok, rendelkezésre tartási jutalék és kezelési költség felmerülése miatt kérte a kölcsöntartozás átstrukturálását, amelyre nincs

lehetőség, ugyanis a módosított jogszabályt a már folyósított támogatások tekintetében is alkalmazni kell.

Mindezekre tekintettel az alperest a kamattámogatási konstrukció átdolgozásának elmulasztása miatt kártérítési felelősség nem terheli, mert az átdolgozási kötelezettség sem terhelte. Hivatkozott arra is az elsőfokú bíróság, hogy a Ptk. 226.§-ának (1) bekezdése szerint a jogszabály meghatározhatja a szerződés egyes tartalmi elemeit és bár a hatálybalépése előtt megkötött szerződések tartalmát csak kivételesen változtathatja meg, azonban abban az esetben, ha a szerződés megváltozott tartalma bármelyik fél lényeges, jogos érdekét sérti, a fél kérheti a bíróságtól a szerződés módosítását, vagy - ha jogszabály másként nem rendelkezik - a szerződéstől elállhat.

Utalt arra is az elsőfokú bíróság, hogy mivel a **TANU 1** és **TANU 2** tanúk kihallgatására irányuló felperesi bizonyítási indítvány a kereset összecszerűségére vonatkozott volna, ezért a kereset jogalapjának hiányában azt elutasította.

Az ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen a sérelmezett határozat megváltoztatását és az alperesnek a kereseti kérelme szerinti marasztalását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Állította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, mert egyrészt sem ő, sem az alperes nem hivatkozott a szerződés részleges érvénytelenségére, másrészt az elsőfokú bíróság a hivatkozott jogszabályokat tévesen alkalmazta. Álláspontja szerint a felek szerződéses akaratával, illetve az akkor hatályban volt jogszabállyal a megkötött szerződésük nem volt ellentétes, a beruházás összköltségének meghatározása nem lehetett más definíció, mint a Számv.tv. szerinti, amely a megvalósításig felmerülő valamennyi költséget tartalmazza, köztük a megvalósítás során igénybe vett kölcsönök „árát”, a kamatokat is. Arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a Kormányrendelet célját, mert az nem a beruházás összköltségének csökkentése vagy növelése, hanem a víziközmű társulatok érdekeltségi hozzájárulásának megelőlegezéséhez a magánszemélyek részére kamattámogatás nyújtásával csökkentené a közcélú beruházáshoz vállalt terheket.

Kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság az általa hivatkozott jogszabályokat tévesen alkalmazva jutott arra a következtetésre, hogy a felek szerződéses rendelkezése annak ellenére semmis, hogy egy magasabb rendű jogszabálynak (a Számv.tv-nek) megfelel, de a vonatkozó Kormányrendeletnek nem.

Szerinte a Kormányrendelet alapján a kamattámogatás a beruházás minden más paraméterétől függetlenül jár arra a hitelrészre, ami a magánszemélyek érdekeltségi hozzájárulásának megelőlegezésére szolgál.

Megítélése szerint nem kívánt újból kamattámogatást igénybe venni, a szerződő felek a beruházás megkezdése előtt már ismerték a beruházás összköltségét, a kiszámításhoz szükséges adatok rendelkezésre álltak, azonban az alperes azt nem határozta meg, hanem vállalta, hogy az aktiválás időpontját követően a tényleges beruházási összköltség alapján módosítja a kamattámogatás pontos értékét. A kamattámogatás igénybevételének időpontját a jogszabály nem határozza meg, ezért a beruházás aktiválásáig a felperes csak az előzetesen meghatározott beruházási költségre vonatkozó arányban tudta igénybe venni az állami támogatást.

Azzal is érvelt, hogy az átstrukturálással nem jutna újbóli állami támogatáshoz, mert az alperes a szerződésben vállalt „Kamattámogatással kapcsolatban szükségessé váló lépések megtételével” az Államkincstár részére tételes elszámolást ad, amiben az addig elszámolt támogatási összegek figyelembevételével juthat a felperes a megváltozott beruházási összköltségre vetített kamattámogatáshoz. Állította, hogy a célja nem az, hogy az alperes újabb kölcsönt nyújtson a ... számú hitelszerződés alapján folyósított kölcsön visszafizetésére, hanem a meglévő hitelszerződés alapján teljesítse a vállalt kötelezettségét és végezze el a korrekciót.

Sérelmezte azt is, hogy a bíróság a tanúkihallgatásra irányuló bizonyítási indítványát elutasította, ugyanis - állítása szerint - a tanúk arra is tudtak volna nyilatkozni, hogy az alperes miért nem határozta meg a kölcsön folyósításakor a beruházás összköltségét és miért nem annak megfelelően hívta le a kamattámogatásokat.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében - annak tartalma szerint - az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletének a helybenhagyását kérte, azzal, hogy egyetértett a beruházás összköltségének a felperes által előadott értelmezésével és „nem tartotta elképzelhetőnek”, hogy a beruházás vagy a beruházás összköltsége fogalom ne a Számv.tv. mint a fogalmat ismertető háttérjogszabály alapján kerüljön megállapításra. Hivatkozott arra, hogy a felek szándéka nem vitásan az volt, amit a felperes a fellebbezésében megjelölt, azonban annak megvalósítása lehetetlenült a 391/2007. Kormányrendelet 35.§-a (5) bekezdésének hatálybalépésével. Állította, hogy a felperes által a szerződés alapján igényelt arányátállítást (támogatott hitel - piaci hitel arányának megváltoztatása) kizárólag oly módon tudta volna elvégezni, hogy a korábbi piaci hitel refinanszírozására új támogatott kölcsönt folyósít.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a per eldöntése szempontjából jelentős tényeket feltárta, a tényállást a peres felek egyező nyilatkozata alapján helyesen állapította meg és abból érdemben helytálló következtetésre jutott.

Az ítéletábla azonban nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak a szerződés részbeni érvénytelenségének megállapítására vonatkozó jogi következtetésével, amelyet mind a felperes, mind az alperes vitatott.

A felperes arra alaptalanul hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság - a felperesi keresetbe foglalt hivatkozás folytán - nem is vizsgálhatta volna a szerződés (részbeni) érvénytelenségét, ugyanis a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma 2/2010. (VI.28.) PK véleményének 4.a. pontja szerint a bíróságnak a nyilvánvaló semmisséget hivatalból észlelnie kell. Ezért, amennyiben az elsőfokú bíróság az általa megjelölt okot nyilvánvaló semmisségi oknak minősítette, azzal összefüggésben a megállapításait arra irányuló kérelem hiányában is megtehetette.

Az ítéletábla azonban nem osztotta az elsőfokú bíróság megállapításait a szerződés részbeni érvénytelenségét illetően, ugyanis a felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a

szerződés alapján a kamattámogatás, a beruházás minden más paramétertől függetlenül jár arra a hitelrészre, ami a magánszemélyek érdekeltségi hozzájárulásának megelőlegezésére szolgál és a beruházás összköltségének fogalma megfelelt a Számv.tv. 47.§-ában foglaltaknak. Ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából a részbeni érvénytelenséggel összefüggésben tett megállapításokat mellőzi.

Ugyanakkor helytállónak találta az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének a másodlagos érvelésében foglaltakat, mely szerint a felperes az átstrukturált hitellel újból állami támogatáshoz jutna, amely a 2008. február 1-je előtt megkötött szerződéseknél is tiltja egy meglévő kölcsöntartozás kiegyenlítésére a további kölcsön nyújtását.

Az arány-átalakítás (támogatott hitel - piaci hitel arányának módosítása) - miként arra az alperes helyesen hivatkozott a fellebbezési ellenkérelmében - csak oly módon valósítható meg, hogy a korábbi piaci hitel refinanszírozására az alperes új kölcsönt folyósít. A Kormányrendelet 24.§-ának (1) bekezdése szerint ugyanis a II-VI. fejezetekben meghatározott kölcsönök nyújtását, folyósítását a törlesztés és a támogatások megállapítását, valamint ezeknek a központi költségvetéssel való elszámolását a hitelintézetek (köztük az alperes) végzik.

A felek szándéka a szerződéskötéskor, mint azt az alperes is elismerte, valóban a felperesi értelmezésnek megfelelő volt, ezért szükségtelen volt a felperes által bejelentett tanúk kihallgatása.

A kölcsön támogatott része átstrukturálásának teljesítését a jogszabályváltozás folytán az alperes jogosan tagadta meg, emiatt a felperes nem érvényesíthet kártérítést a Ptk. 313.§-a alapján alkalmazott Ptk. 312.§-ának (2) bekezdése szerint.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a fenti indokolásbeli pontosítással a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az ítéletábrának a perköltségről nem kellett rendelkeznie, ugyanis a felek a 2011. március 25-i szerződésmódosításukban abban állapodtak meg, hogy a jogi képviselőjükkel felmerült költségeiket a per eredményétől függetlenül maguk viselik, ezért a perben egymással szemben perköltségigényt nem terjesztettek elő, amely kérelmük a másodfokú bíróságot is kötötte a Pp. 215.§-a és a Pp. 78.§-ának (2) bekezdése alapján.

A felperest megillető teljes személyes illetékmentességre figyelemmel a le nem rótt fellebbezési illetéket „Az illetékekről” szóló 1990. évi XCIII. törvény 74.§-ának (3) bekezdése folytán irányadó „A költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban” tárgyú 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.

Debrecen, 2013. június 26.

Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit sk. a tanács elnöke - előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos sk. bíró,
Dr. Kocsis Ottilia sk. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-